

БУЛГАКОВА ОЛЕНА ВАЛЕРІЙВНА

*Донецький державний університет внутрішніх справ,
завідувач кафедри державно-правових дисциплін,
кандидат економічних наук, доцент*

КОНЦЕПЦІЯ РОЗВИТКУ НАДАННЯ ЕЛЕКТРОННИХ ПОСЛУГ ОРГАНАМИ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ

Концепція електронного урядування інтегрує і розвиває механізми електронного уряду, електронної демократії та відкритого уряду, які умовно можна поділити на складові з п'яти груп: механізми безпеки в інформаційному просторі, механізми електронної взаємодії, механізми надання електронних послуг, механізми електронної демократії та відкритого уряду. В загальному розумінні концепція розвитку надання електронних послуг повинна бути сформована та ухвалена на загальнодержавному рівні та містити стратегічні напрями запровадження таких послуг в діяльності органів державного управління [1].

Механізми надання електронних послуг є головними складовими системи електронного урядування, вони можуть бути адміністративні, інституційні, інтеграційні, сервісні. В той же час, загальний огляд проблематики у сфері надання адміністративних послуг на муніципальному рівні охоплює набагато більше проблем взаємодії суспільства і влади, особливо тих, які стосуються питань оплатності таких послуг.

Впровадження електронного урядування передбачає створення якісно нових форм організації діяльності органів публічної влади, їх взаємодію з громадянами та суб'єктами господарювання шляхом надання доступу до державних інформаційних ресурсів, можливості отримувати електронні адміністративні послуги, звертатися до органів публічної влади з використанням доступу до технології Інтернету [1].

Цифрові технології відкривають унікальні можливості для розвитку нашої економіки та підвищення якості життя громадян. Швидкі та глибокі наслідки від переходу на «цифру» будуть можливими лише тоді, коли «цифрова» трансформація стане основою життєдіяльності українського суспільства, бізнесу та державних установ, буде звичним та повсякденним явищем, ключовою програмою на шляху до процвітання, основою добробуту України.

Основа політики у сфері «цифровізації» повинна ставити в центр людей: їх інтелект, їх талант, їх природне бажання творити. За визначених умов та спільних зусиль громадськості, влади та бізнесу колосальний людський потенціал України може стати людським капіталом світового значення та впливу.

Слід розуміти, що «цифрові» технології – це величезний ринок та індустрія, а також платформа ефективності й конкурентоспроможності всіх інших ринків та індустрій.

При системному державному підході «цифрові» технології здатні значно стимулювати розвиток відкритого інформаційного суспільства як одного з істотних факторів розвитку демократії в Україні, підвищення продуктивності, економічного зростання, створення робочих місць, а також підвищення якості життя громадян України.

Системний аналіз документів щодо створення «цифрових» просторів в Європі та світі дозволив сформулювати основні принципи «цифровізації» в Україні. Дотримання означених принципів є визначальним для створення, реалізації та користування перевагами цифрових технологій. Таких принципів виокремлюється вісім. Перший з них стосується рівності доступу людей до послуг. Другий – покращення повсякдення людей щодо реалізації права на життя. Третій – механізм економічного зростання. Четвертий – розвитку творчості. П'ятий – міжнародної співпраці. Шостий – стандартизація. Сьомий – створення середовища довіри та безпеки взаємодії. Восьмий – ефективне цілеспрямоване комплексне державне управління. Далі надамо більш детальний опис зазначених принципів [20].

Перший принцип рівності доступу людей до послуг передбачає, що «цифровізація» має на меті забезпечувати кожному громадянину України рівні можливості доступу до послуг, інформації та знань, що надаються на основі інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ). Реалізація цього принципу потребує консолідації зусиль політиків, державної влади, бізнесу, громадськості щодо розвитку інформаційного суспільства.

Другий принцип стосується покращення повсякдення людей щодо реалізації права на життя та передбачає, що «цифровізація» має бути спрямована на створення добробуту у різноманітних аспектах повсякденного життя людини. Тобто цифрові технології мають сприяти підвищенню якості охорони здоров'я, створенню нових робочих місць, розвитку підприємництва, сільського господарства, транспорту, захисту навколишнього середовища і керування природними ресурсами, підвищенню культури, сприяти подоланню бідності, запобігання катастроф тощо.

Третій принцип «цифровізації» стосується створення певного механізму економічного зростання, оскільки завдяки застосуванню цифрових технологій відбувається приріст ефективності та продуктивності господарської діяльності. Реалізація зазначеного принципу потребує інтеграції «цифри», а саме ідей, дій, ініціатив громадян з приводу цифровізації, в національні та регіональні стратегії і програми розвитку. Таким чином формується суспільна взаємодія нової якості. Разом з тим, слід розуміти, що фрагментарне використання ідей цифровізації лише заважає отриманню від цифрової економіки та не дає трансформації існуючої системи у нову більш прогресивну та ціннісну, заважає новому ціннісному суспільному розвитку.

Четвертий принцип стосується розвитку творчості, оскільки саме «цифровізація» повинна надати поштовх щодо розвитку інформаційного суспільства нової якості, формування «креативної» економіки. Побудова відкритого інформаційного суспільства передбачає створення,

поширення і збереження змістовної частини інформації на різних мовах, у різних форматах і із належним визнанням прав авторів. Створення контенту, насамперед українського, відповідно до національних або регіональних потреб, має сприяти соціальному, культурному та економічному розвитку, зміцненню інформаційного суспільства. Подальший розвиток інформаційних технологій в економіці України має бути налаштований на дотримання умов свободи слова, свободи друку, свободи інформації. Цей принцип базується на незалежності, реальному плюралізмі засобів масової. У свою чергу, свобода пошуку, отримання та передавання і використання інформації для створення, накопичення і поширення знань є ключовим фактором розвитку інформаційного суспільства.

П'ятий принцип передбачає міжнародну співпрацю, що має на меті інтеграцію України до Європейського союзу. Зазначений принцип є одним із найбільш пріоритетних завдань, що дозволяє забезпечити економічне зростання України. Саме «цифровізація» повинна допомогти Україні інтегруватися з європейськими та глобальними системами, бо саме глобалізація і є результатом розповсюдження інформаційно-комунікаційних технологій.

Шостий принцип – стандартизація. Стандартизація це основний принцип, який дозволяє успішно реалізувати впровадження ІКТ в суспільні відносини, та забезпечити зростання конкуренції, знизити витрати і вартість продукції, гарантувати сумісність, підтримку якості, збільшити ВВП країни. Розробка і використання відкритих, функціонально сумісних недискримінаційних стандартів є базовим елементом розвитку та поширення цифрових технологій. Побудова цифрових систем, орієнтованих на бізнес і відкритий ринок, лише на «внутрішніх» стандартах неприпустима. Системи електронної комерції, біржових і фінансових ринків тощо вимагають дотримання міжнародних та європейських стандартів. Виключенням з цього правила можуть бути затверджені національні програми у сфері оборони та безпеки, у яких застосування інших стандартів (національних, міждержавних) є аргументованим.

Сьомий принцип – створення середовища безпечної взаємодії влади та громада. «Цифровізація» України складно досягти без підвищення довіри і безпеки у використанні ІКТ в системі публічного управління. Розвиток «цифровізації» можливо забезпечувати в стані певної безпеки як стану захищеності ключових персональних та загальних даних, захищеності процедур передачі інформації від можливості зовнішнього впливу та викривлення або спотворення всередині системи, попередження використання будь-яких даних у створенні тиску на особисте життя громадян та виконання функцій державної влади органами публічного управління, захисту прав користувачів ІКТ як невід'ємних прав людини в віртуальному просторі. Тому виникає необхідність у формуванні, розвитку та запровадження культури кібербезпеки до культурно-інформаційного простору публічного управління як запобіжника у боротьбі України з явищем кіберзлочинністю.

Восьмий принцип – ефективне цілеспрямоване комплексне державне управління. Державне управління та політикум, зважаючи на досвід провідних країн світу, відіграють визначну роль у «цифровізації» соціально-економічних, правових та політичних на основі розробки, просування та впровадження різноспрямованих національних стратегій розвитку в мережі-Інтернет та за її межами на основі впровадження ІКТ в свою діяльність та сприяння їх поширення. За допомогою впровадження «цифри» саме державні інститути та інституції стоять на захисті конкуренції, залучують інвестиції різних рівнів, реалізують державну стратегію розвитку та стабілізації, захисту суверенітету та індивідуальності.

Тобто, застосування восьми принципів розвитку надання електронних адміністративних послуг дозволяє нам наблизитись до європейського рівня провадження публічного адміністрування.

Список використаних джерел:

1. Transforming the citizen experience, One Stop Shop for public services. PwC. Public Sector Research Centre. URL: <http://www.pwc.com/gx/en/psrc/australia/transforming-the-citizen-experience-one-stop-shop-for-public-services.jhtml>
2. Баранов О. А. Адміністративні послуги як базовий елемент впровадження електронного урядування. URL : <http://www.its.kpi.ua>.
3. Використання інструментів електронної демократії органами державної влади та місцевого самоврядування у 2019 році. Державна служба статистики України. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2020/inf/arh_vied_u.htm

Ключові слова: електронні послуги, електронне урядування, механізм надання електронних послуг.

Key words: electronic services, e-government, mechanism for providing electronic services.

САХАРОВА ОЛЕНА БОРИСІВНА

*Державний науково-дослідний інститут МВС України,
начальник третього відділу науково-дослідної лабораторії
кримінологічних досліджень та проблем запобігання злочинності,
кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник*

ОСОБЛИВОСТІ ВЧИНЕННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ТА ІНШИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ В АТОМНІЙ ЕНЕРГЕТИЦІ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Чотири діючі в Україні АЕС забезпечують близько 55% потреб України в електроенергії [1], в осінньо-зимові періоди цей показник досягає 70%. Водночас згідно з даними, наданими в Концепції Державної економічної програми поводження з відпрацьованим ядерним